

KYSELY

UUSIUTUVIEN ENERGIAMUOTOJEN

SOSIAALISISTA VAIKUTUKSISTA

HOKE-hanke:

Hiilineutraalit, oikeudenmukaiset ja kokonaiskestävät energiayhteisöt

Etelä-Pohjanmaalla

Heidi Blom

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä	3
JOHDANTO	4
2. KYSELYN TOTEUTUS	5
3. KYSELYN TULOKSET	6
3.1 Taustatiedot.....	6
3.2 Suhtautuminen ilmastonmuutokseen.....	8
3.3 Mielenpitoet eri energiamuotojen tuotantovaihtoehtoista	8
3.4 Mielenpitoet tuotetusta energiasta	9
3.5 Osallistuminen paikallisen energiaosuuskunnan suunnitteluun	10
3.6 Avoimet vastaukset	11
4. KYSELYN YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	13
LIITE 1. Kyselylomake HOKE-hanke 2025.....	16

Kuviot

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden ikä

Kuvio 2. Asunnon tai loma-asunnon sijaintipaikka

Kuvio 3. HOKE-hankkeen kohderyhmäprofiili

Kuvio 4. Suhtautuminen ilmastonmuutokseen

Kuvio 5. Mielipiteet eri energiamuotojen tuotantovaihtoehtoista

Kuvio 6. Mielipide tuotetusta energiasta

Kuvio 7. Osallistuminen paikallisen energiaosuuskunnan suunnitteluun

Tiivistelmä

HOKE-hankkeen työpaketissa 2.2.2 kartoitettiin Seinäjoen ja Järvisen seutukuntien asukkaiden ja toimijoiden kokemuksia osuustoiminnasta ja suhtautumista energiayhteistyötoimintaan. Kyselyssä halettiin selvittää millaisia sosiaalisia vaikutuksia energiaosuustoiminnalla olisi tutkimusalueella verrattuna tilanteeseen, jossa toimijat olisivat ylikansallisia suuryhtiöitä sekä millaisia sosiaalisia vaikutuksia energiaosuustoiminnalla on niiden ulkopuolella jääviin toimijoihin. Kyselyssä selvitettiin vastaajien suhtautumista ilmastonmuutokseen, mielipiteitä eri energiamuotojen tuotantovaihtoehdoista ja tuotetusta energiasta sekä osallistumisesta paikallisen energiaosuustoiminnan suunnitteluun.

Kysely toteutettiin sähköpostitse Webropol -ohjelman avulla 24.11.2025 – 17.12.2025 välisenä aikana. Hyväksyttyjä vastauksia saatiin 78, jotka edustivat HOKE-alueen maanomistajia, vakituksia asukkaita, maatalousyrittäjiä ja energia-alan yrityksen edustajia.

Vastaajat suhtautuivat ilmastonmuutokseen vakavasti. Suomen hallituksen toimia ilmastonmuutoksen edistämiseksi pidettiin tärkeinä, mutta se jakoi mielipiteitä samoin kun oman kotikunnan toimet ilmastonmuutoksen edistämiseksi. Yli puolet vastaajista oli kuitenkin tehnyt itse omia toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Tuuli-, aurinko- ja bioenergian tuotannolla nähtiin voivan hidastaa ilmastonmuutosta. Tuulivoimaan suhtauduttiin kielteisesti, aurinko- ja bioenergiaan myönteisesti. Asumiseen tuuli-, aurinkovoima- tai biokaasulaitoksen lähiympäristössä suhtauduttiin kielteisesti.

Vastaajista noin 60% suhtautui myönteisesti paikallisesti tuotettuun osuustoimintamallilla tuotettuun uusiutuvaan energiaan. Noin 60% vastaajista koki voivansa saavan hyötyä paikallisesti tuetusta energiasta. Noin 50%:lla vastaajista ei ollut hyviä kokemuksia osuustoiminnasta, mutta kolmanneksella kokemukset olivat hyviä. Tiedonsaantia pidettiin tärkeänä energian tuotantohankkeissa. Puolet vastaajista oli halukkaita osallistumaan paikallisen energiaosuustoiminnan tuotantolaitoksen valmisteluun.

Avoimissa vastauksissa vastaajien huolet ja mielipiteet liittyivät ympäristövaikutuksiin, sosiaalisiin vaikutuksiin, kuten esimerkiksi asumiseen ja hyvinvointiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin, esimerkiksi työllisyyteen, elinkeinoihin ja taloudellisiin hyötyihin.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi tuo parhaimmillaan vastapainoa hankkeiden teknis-taloudellisille näkökulmille. HOKE-hankkeen vastaajajoukko oli pieni ja vastausaika rajattu, joten kyselystä ei voi tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Jatkossa tarvitaan laajempia tutkimuksia erityisesti uusiutuvan energian hankkeiden sosiaalisista vaikutuksista, asukkaiden kokemuksista sekä vuorovaikutuksesta hanketoimijoiden ja paikallisyhteisöjen välillä.

JOHDANTO

Hiilineutraalit, oikeudenmukaiset ja kokonaiskestävät energiayhteisöt Etelä-Pohjanmaalla eli HOKE-hankkeessa haetaan uusia ratkaisuja Etelä-Pohjanmaan kestävä kehityksen mukaisen energiatehokkuuden lisäämiseen. Hankkeen työpaketissa TP 2.2.2 laadittiin alueellinen kysely Seinäjoen ja Järvisuodun seutukunnan asukkaille ja toimijoille tarkoituksena kartoittaa heidän näkemyksiään paikallisesti tuotetusta uusiutuvasta energiasta. Selvityksen tavoitteena oli löytää kokonaiskestäviä ja paikallisuutta hyödyntäviä energiahuollon malleja Etelä-Pohjanmaalla.

Tämän kyselyn tarkoitus oli kartoittaa Seinäjoen ja Järvisuodun seutukuntien kohdejoukon asukkaiden ja toimijoiden kokemuksia osuustoiminnasta ja suhtautumista energiayhteistyötoimintaan. Lisäksi kyselyssä haluttiin selvittää millaisia sosiaalisia vaikutuksia energiaosuustoiminnalla olisi tutkimusalueella verrattuna tilanteeseen, jossa toimijat olisivat ylikansallisia suuryhtiöitä sekä millaisia sosiaalisia vaikutuksia energiaosuustoiminnalla on niiden ulkopuolelle jääviin toimijoihin.

Tämä raportti on laadittu osana Euroopan Unionin osarahoittamaa ”Hiilineutraalit, oikeudenmukaiset ja kokonaiskestävät energiayhteisöt Etelä-Pohjanmaalla” -hanketta, joka on toteutettu ajanjaksolla 1.6.2024 – 31.5.2026. EU:n ja Etelä-Pohjanmaan liiton lisäksi hanketta ovat rahoittaneet Seinäjoen ammattikorkeakoulu Oy, Vaasan Yliopisto, Helsingin Yliopisto ja Oy Vaasan ammattikorkeakoulu – Vasa Yrkeshögskolan Ab.

2. KYSELYN TOTEUTUS

Kysely toteutettiin sähköpostitse Webropol-ohjelman avulla. Ensimmäisessä vaiheessa kyselyn laatija lähestyi Seinäjoen ja Järviseedun seutukuntien kaikkia kuntia joko puhelimitse ja/tai sähköpostitse. Yhteydenotolla haluttiin varmistaa lupa kyselyn julkaisemista varten kuntien verkkosivuilla. Yhteydenoton jälkeen kunnan kontaktihenkilöä pyydettiin liittämään HOKE-hankkeen kyselylomakkeen vastauslinkki kunnan verkkosivuille saateteksteineen. Kysely lähetettiin 24.11.2025 – 25.11.2025 välisenä aikana seuraaville kunnille: Seinäjoki, Ilmajoki, Isokyrö, Kauhava, Kurikka ja Lapua sekä Evi-järvi, Lappajärvi, Soini ja Vimpeli, yhteensä 10 kuntaa. Alajärven kunta ei antanut lupaa julkaista kyselyä.

Kysely lähetettiin myös Seinäjoen seudun ja Järviseedun kyläyhdistyksiin sekä kaupunginosayhdistyksiin /-yhteisöihin sähköpostina saateteksteineen 24.11.2025 – 26.11.2025 välisenä aikana. Kysely lähetettiin yhteensä 103:lle kyläyhdistyksen puheenjohtajalle ja/tai sihteerille. Heitä pyydettiin jakamaan annettu webropol-linkki omassa yhteisössään. Näiden lisäksi kysely lähetettiin kahdelletoista energia-alan yritystä 26.11.2026.

Vastausaikaa kyselylle annettiin 24.11.2025 – 10.12.2025 välinen aika. Kyselyn vastausaikaa pidettiin yhdellä viikolla webropol-päivityksen vuoksi 24.11.2025 – 17.12.2025 välisen ajan. Webropol-linkin yhteyteen liitettiin tietosuojaseloste 4.12.2025.

Webropol-kyselylomakkeen (liite 1) kysymykset 1-5 käsittelivät taustamuuttujia eli vastaajan ikää, asunnon tai loma-asunnon sijaintipaikkaa sekä HOKE-hankkeen kohderyhmään kuulumista. Kysymykset 6-9 olivat strukturoituja eli vastausvaihtoehdot oli ennalta määrätty. Kysymykset koskivat suhtautumista ilmastonmuutokseen, mielipidettä tuuli-, aurinko- ja bioenergiaan, tuotettuun energiamuotoon sekä osallistumiseen paikallisen energiaosuuskunnan suunnitteluun.

Kysely toteutettiin Likertin asteikolla: ”täysin eri mieltä” – ”melko eri mieltä” – ”en osaa sanoa” – ”melko samaa mieltä” – ”täysin samaa mieltä”. Webropol -linkki rakennettiin siten, että jokaiseen kysymykseen tuli vastata ennen seuraavaan kysymykseen siirtymistä. Kyselyn ohjeistuksessa pyydettiin valitsemaan annetuista vaihtoehdoista vain yksi vaihtoehto, ellei toisin ohjeistettu. Lisäksi vastaajilla oli mahdollisuus antaa palautetta vapaamuotoisesti aiheeseen liittyen kysymyksessä 10. Vastaajalla oli myös halutessaan mahdollisuus jättää yhteystietonsa HOKE-hankkeen tulevia yleisötilaisuuksia varten. Kyselylomaketta oli lupa jakaa vapaasti kohderyhmän edustajille.

Kyselyyn saatiin yhteensä 79 vastausta, joista yksi vastaus poistettiin koska vastaaja vastasi kielteisesti kysymykseen ”Suostun vastaamaan kyselyyn”. Täten hyväksyttyjä vastauksia saatiin 78 kpl.

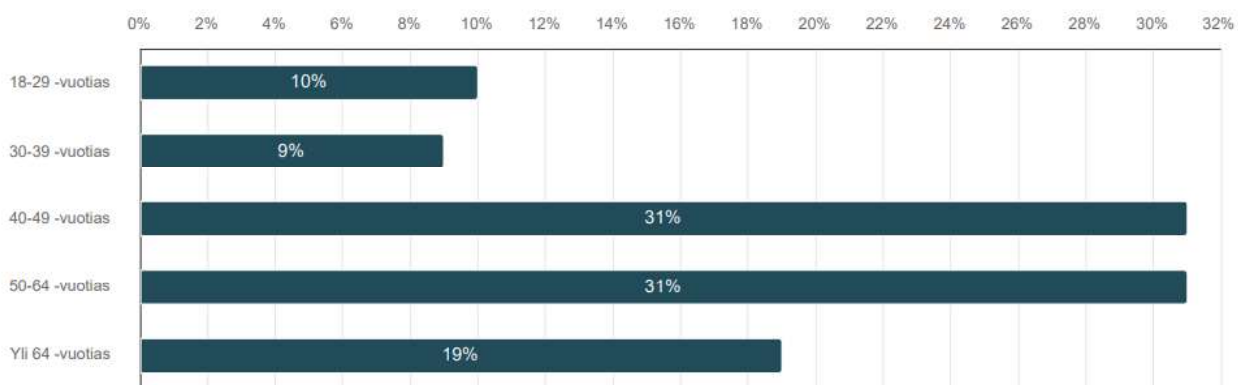
3. KYSELYN TULOKSET

Tässä osiossa esitetään kyselyn tulokset aihealueittain: kyselyyn vastanneiden taustatiedot, suhtautuminen ilmastomuutokseen, mielipiteet eri energiamuotojen tuotantovaihtoehdoista, mielipide tuotetusta energiasta, osallistuminen paikallisen energiaosuuskunnan suunnitteluun sekä kyselyyn vastanneiden avoimet vastaukset. Kyselyn tulosesiosion alakappaleissa 3.2–3.5 vastaukset on yhdistetty kirjalliseen muotoon kahteen ääripäähän siten, että ”täysin samaa mieltä” ja ”melko samaa mieltä” -vastaukset on yhdistetty. Samoin on yhdistetty vastaukset ”täysin eri mieltä” ja ”melko eri mieltä”. Alakappaleessa Avoimet vastaukset, on mukaan kirjattu muutamia autenttisia kyselyyn vastanneiden Webropol-alustalle kirjaamia mielipiteitä.

3.1 Taustatiedot

Kyselyyn vastaajien ikä vaihteli 18 vuoden ikäisistä yli 64 -vuotiaisiin vastaajiin. Suurin vastaajajoukko oli 40-64 -vuotiaat (62 %). Pienin määrä vastauksia saatiin 30-39 -vuotiaiden ryhmästä (9%) kuvion 1 mukaisesti.

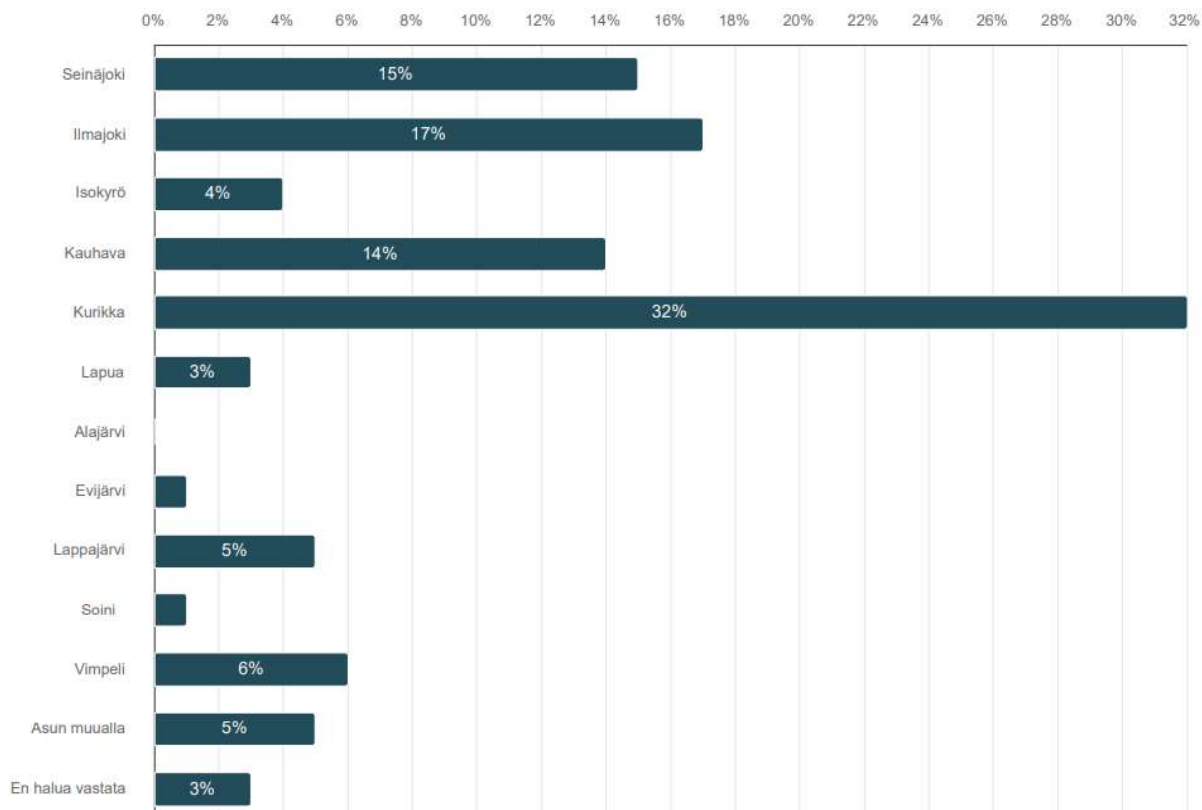
Vastaajien määrä: 78 , valittujen vastausten lukumäärä: 78

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden ikä

Vastaajien asunnon tai loma-asunnon sijaintipaikka sijoittui Seinäjoen ja Järviseudun seutukuntiin. Vastaajalla oli mahdollisuus ilmoittaa sekä asunnon että loma-asunnon sijaintipaikka, joten osa vastaajista vastasi kahdesti. Vastaajista 85% ilmoitti asunnon ja/tai loma-asunnon sijaintipaikaksi Seinäjoen seutukunnan ja 13% vastaajista ilmoitti sijaintipaikaksi Järviseudun seutukunnan. Kyselyyn vastasi ”Asun muualla” 5% vastaajista ja 3% ei halunnut ilmoittaa asunnon ja/tai loma-asunnon sijaintipaikkaa lainkaan. Kuviossa 2 on tarkempi jaottelu vastauksista ja vastausprosentista.

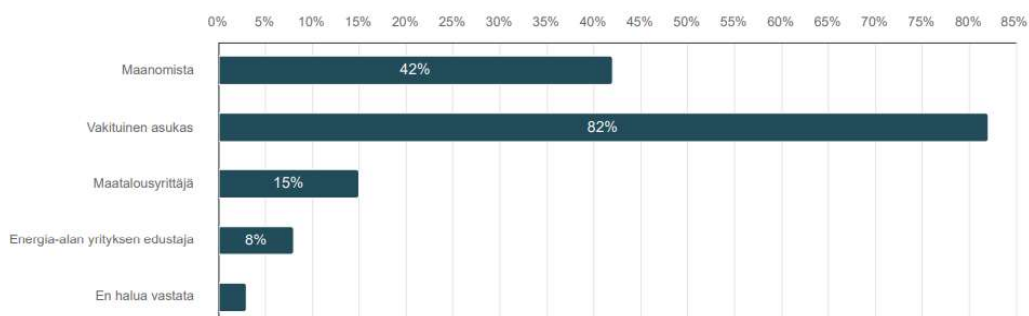
Vastaajien määrä: 78 , valittujen vastausten lukumäärä: 83

Kuvio 2. Asunnon tai loma-asunnon sijaintipaikka

Kysymyksessä 5 haluttiin tietää vastaajan profiili HOKE-hankkeen kohdejoukossa. Vaihtoehtoina olivat: maanomistaja, vakituinen asukas, maatalousyrittäjä, energia-alan yrittäjä ja en halua vastata-vaihtoehto. Suurin osa eli 82% vastaajista oli Seinäjoen seutukunnan tai Järvisseudun seutukunnan vakituksia asukkaita. Maanomistajia vastaajista oli 42% ja maatalousyrittäjiä oli vastaajista 15%. Vastaajista 8% oli energia-alan edustajia. Kyselyyn vastanneista 3 % ei halunnut ilmaista profiiliaan. Osa vastaajista kirjasi itsensä kahteen kategoriaan. Kuviossa 3 on esitetty tarkempi jaottelu vastauksista ja vastausprosentteista.

Vastaajien määrä: 78 , valittujen vastausten lukumäärä: 117

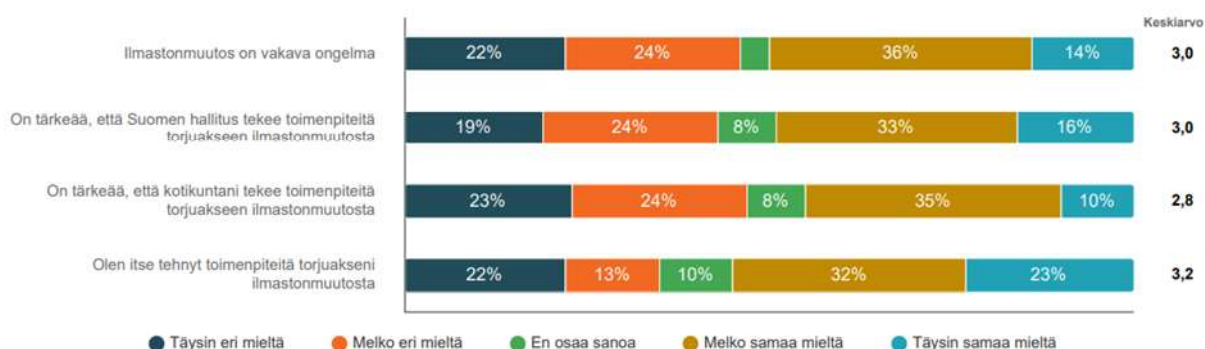
Kuvio 3. Vastaajien HOKE-hankkeen kohderyhmäprofiili

3.2 Suhtautuminen ilmastonmuutokseen

Kysymyksessä 6 haluttiin tietää vastaajien suhtautumista ilmastonmuutokseen valitsemalla parhaiten kuvaava mielipide annetuista vaihtoehdoista. Kyselyyn vastanneista 50% oli täysin tai melko samaa mieltä väittämän ”Ilmastonmuutos on vakava ongelma” kanssa. Väittämän kanssa täysin tai melko eri mieltä oli 46% vastaajista. Vastaajista 4% vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään. Väittämän ”On tärkeää, että Suomen hallitus tekee toimenpiteitä torjuakseen ilmastonmuutosta” kanssa täysin tai melko samaa mieltä oli 49% vastaajista ja 43% vastaajista täysin tai melko eri mieltä väittämän kanssa. 8% vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään.

Miten suhtaudutte ilmastonmuutokseen? Valitkaa kaikista seuraavista väittämistä parhaiten mielipidettänne kuvaava vaihtoehto.

Vastaajien määrä: 78

Kuvio 4. Suhtautuminen ilmastonmuutokseen

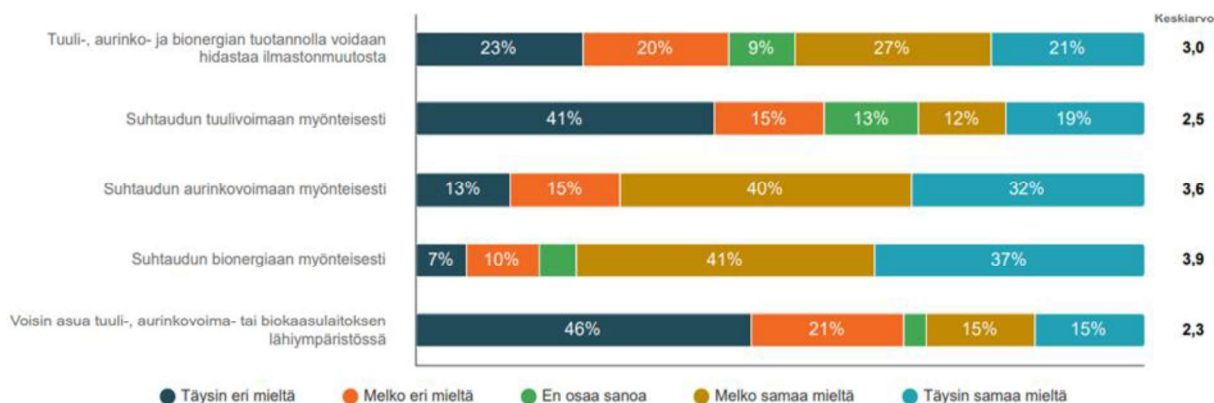
Väitteeseen ”On tärkeää, että kotikunta tekee toimia torjuakseen ilmastonmuutosta” kanssa täysin tai melko samaa mieltä oli 45% vastaajista, kun taas 47% vastaajista oli täysin tai melko eri mieltä väitteen kanssa. Vastaajista 8% vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään. Väitteen ”Olen itse tehnyt toimenpiteitä torjuakseni ilmastonmuutosta” kanssa täysin tai melko samaa mieltä oli 55% vastaajista. Vastaajista 35% oli väitteen kanssa täysin tai melko eri mieltä. Kyselyyn vastanneista 10% ei osannut kertoa mielipidettään. Kuviossa 4 on esitetty vastausprosentit ilmastonmuutokseen suhtautumisesta.

3.3 Mielipiteet eri energiamuotojen tuotantovaihtoehdoista

Kysymyksessä 7 haluttiin tietää vastaajien mielipide eri energiamuotojen tuotantovaihtoehdoista valitsemalla parhaiten kuvaava mielipide annetuista vaihtoehdoista. Vastaajista 48% oli täysin tai melko samaa mieltä väitteen ”Tuuli-, aurinko- ja bioenergian tuotannolla voidaan hidastaa ilmastonmuutosta” kanssa. Vastaajista 43% vastaajista oli näkemyksen kanssa täysin tai melko eri mieltä. Vastaajista 9% ei osannut kertoa mielipidettään. Väitteeseen ”Suhtaudun tuulivoimaan myönteisesti” vastasi 31% vaihtoehdolla ”täysin tai melko samaa mieltä”. Täysin tai melko eri mieltä suhtautuvien määrä oli 56% vastaajista. Vastaajista 13% ei osannut kertoa mielipidettään.

Mitä mieltä olette tuuli-, aurinko- ja bionergiasta? Valitkaa kaikista seuraavista väittämistä parhaiten mielipidettänne kuvaava vaihtoehto.

Vastaajien määrä: 78

Kuvio 5. Mielipiteet eri energiamuotojen tuotantovaihtoehtoista

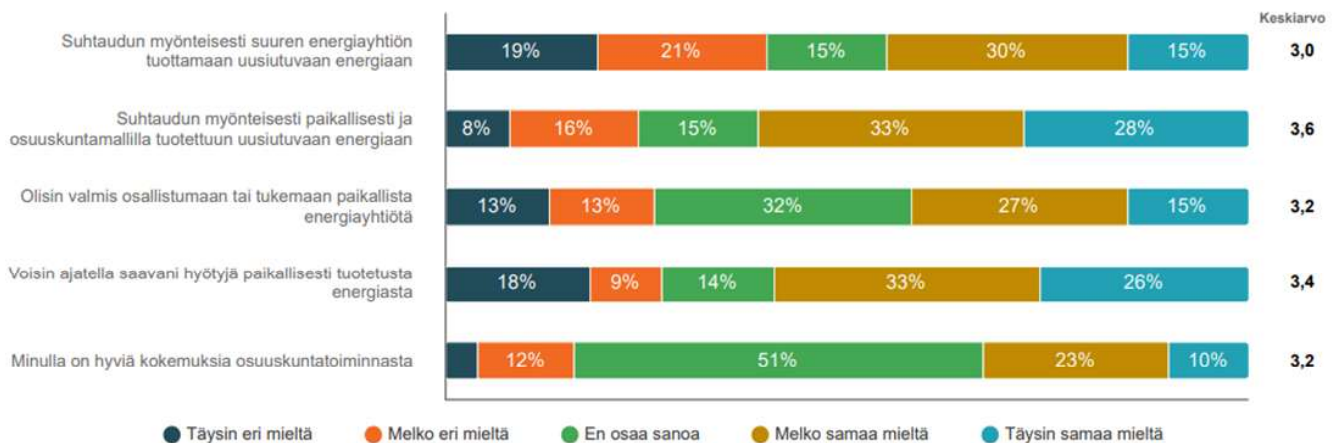
Väitteen ”*Suhtaudun aurinkovoimaan myönteisesti*” kanssa 72% vastaajista oli täysin tai melko samaa mieltä, vastaajista 28% oli väitteen kanssa täysin tai melko eri mieltä. Kukaan vastaajista ei vastannut ”*En osaa sanoa*”. Väitteeseen ”*Suhtaudun bioenergiaan myönteisesti*” 78% vastaajista oli väitteen kanssa täysin tai melko samaa mieltä ja vastanneista 17% täysin tai melko eri mieltä. Vastaajista 5% vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään. Väitteeseen ”*Voisin asua tuuli-, aurinkovoima- tai biokaasulaitoksen lähiympäristössä*” täysin tai melko samaa mieltä vastaajista oli 30%. Vastaajista 67% puolestaan oli väitteen kanssa täysin tai melko eri mieltä. Vastaajista 3% ei osannut kertoa mielipidettään. Kuviossa 5 on esitetty vastausprosentit eri energiamuotojen tuotantovaihtoehtoista.

3.4 Mielipiteet tuotetusta energiasta

Kysymys 8 haluttiin tietää vastaajien mielipide eri tuotantomalleilla tuotettuun uusiutuvaan energiaan valitsemalla parhaiten kuvaava mielipide annetuista vaihtoehtoista. Vastaajista 45% oli väitteen ”*Suhtaudun myönteisesti suuren energiayhteisön tuottamaan uusiutuvaan energiaan*” täysin tai melko samaa mieltä ja 40% vastaajista oli väitteen kanssa täysin tai melko eri mieltä. Vastaajista 15% ei osannut kertoa mielipidettään. Väitteeseen ”*Suhtaudun myönteisesti paikallisesti ja osuuskuntatoiminnalla tuotettuun uusiutuvaan energiaan*” täysin tai samaa mieltä oli 61% vastaajista, täysin tai melko eri mieltä väitteen kanssa oli 24% vastaajista. Vastaajista 15% ei osannut kertoa mielipidettään.

Mielipiteenne tuotetusta energiasta. Valitkaa kaikista seuraavista väittämistä parhaiten mielipidettänne kuvaava vaihtoehto.

Vastaajien määrä: 78

Kuvio 6. Mielipide tuotetusta energiasta

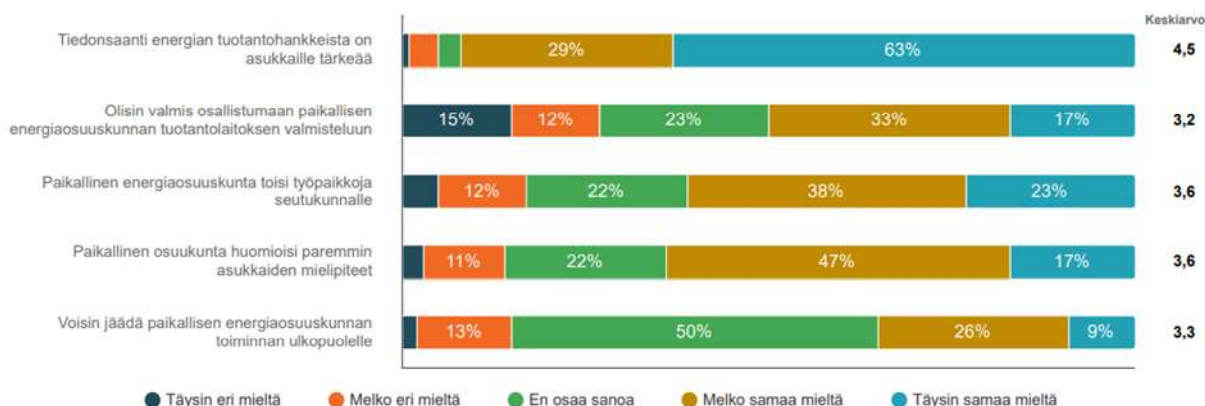
Väitteeseen ”*Olin valmis osallistumaan tai tukemaan paikallista energiayhtiötä*” täysin tai melko samaa mieltä vastaajista oli 42% ja 26% vastaajista oli täysin tai melko eri mieltä. Vastaajista 32% ei osannut kertoa mielipidettään. Väitteeseen ”*Voisin ajatella saavani hyötyjä paikallisesti tuotetusta energiasta*” 59% vastaajista oli täysin tai melko samaa mieltä, vastaajista 27% vastaajista oli täysin tai melko eri mieltä. Vastaajista 14% vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään. Väitteeseen ”*Minulla on hyviä kokemuksia osuuskuntatoiminnasta*” täysin tai melko samaa mieltä oli 33% vastaajista, 16% vastaajista olivat täysin tai melko eri mieltä. 51% vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään. Kuviossa 6 on vastausprosentit mielipiteistä koskien tuotettua energiaa.

3.5 Osallistuminen paikallisen energiaosuuskunnan suunnitteluun

Kysymyksessä 9 haluttiin tietää vastaajien halukkuutta osallistua paikallisen energiaosuuskunnan suunnitteluun vastaamalla parhaiten kuvaava mielipide annetuista vaihtoehdoista. Vastaajista 92% vastaajista oli väitteen ”*Tiedonsaanti energian tuotantohankkeista on asukkaille tärkeää*” kanssa täysin tai melko samaa mieltä ja 5% oli väitteen kanssa täysin tai melko eri mieltä. Vastaajista 3% ei osannut kertoa mielipidettään. Väitteen ”*Olin valmis osallistumaan paikallisen energiaosuuskunnan tuotantolaitoksen valmisteluun*” kanssa 50% vastaajista oli täysin tai melko samaa mieltä, vastaajista 27% oli täysin tai melko eri mieltä. Vastaajista 23% ei osannut kertoa mielipidettään. Väitteen ”*Paikallinen osuuskunta toisi työpaikkoja seutukunnalle*” kanssa 61% vastaajista oli täysin tai melko samaa mieltä ja 17% vastaajista oli täysin tai melko eri mieltä. Vastaajista 22% ei osannut kertoa mielipidettään.

Osallistuminen paikallisen energiaosuuskunnan suunnitteluun. Valitkaa kaikista seuraavista väittämistä parhaiten mielipidettänne kuvaava vaihtoehto.

Vastaajien määrä: 78

Kuvio 7. Osallistuminen paikallisen energiaosuuskunnan suunnitteluun

Väitteeseen ”*Paikallinen osuuskunta huomioisi paremmin asukkaiden mielipiteet*” 61% vastaajista oli väitteen kanssa täysin tai melko samaa mieltä ja 17% vastaajista oli väitteen kanssa täysin tai melko eri mieltä. Vastaajista 22% ei osannut kertoa mielipidettään. Väitteeseen ”*Voisin jäädä paikallisen energiaosuuskunnan toiminnan ulkopuolelle*” 35% vastaajista oli täysin tai melko samaa mieltä ja 15% vastaajista oli täysin tai melko eri mieltä. Vastaajista 50% ei osannut kertoa mielipidettään. Kuviossa 7 on esitetty vastausprosentit osallistumisesta paikallisen energiaosuustoiminnan suunnitteluun.

3.6 Avoimet vastaukset

Kyselyyn vastanneille mahdollistettiin kysymyksessä 10 oman mielipiteen ilmaiseminen aiheeseen liittyen. Avoimia vastauksia antoi 27 kyselyyn vastaajista.

Turpeen käyttöä suositeltiin energian tuotantomuotona, joka miellettiin luonnonmukaisena tapana tuottaa energiaa. Turve ja puukate nähtiin uusiutuvana energiamuotoina. Vastauksissa nostettiin esiin panostaminen turvetuotantoon parhaana vaihtoehtona tuoden laajasti työtä ja rahaa maakuntiin joko suoraan tai välillisesti.

”Kauhava on aina ollut maakunnan edelläkävijä työllisyydessä ja teollisuudessa. Nyt voitaisiin ottaa haltuun omaa energiatuotantoa. Sen liitännäisenä omaa lannoitetuotantoa energiatuotannon sivuvirroista.”

Toisaalta vastauksissa näkyi tarve tuuli-, aurinko- ja bioenergian kehittämiseksi entisestään. Tuulivoima nähtiin toimivan, jos se vain on riittävän etäällä asutuksesta ja taloudellinen hyöty jakautuisi tuulivoimapuiston osakkaiden ja maanomistajien kesken myös heille, jotka mahdollistavat voimajohtojen sijainnin. Aurinkoenergian määrää nähtiin voivan laajentaa sen pienemmän näkö- ja äänihaittojen perusteella.

”Ihmiset suhtautuvat sitä myönteisemmin uusiutuvaan energiaan, jos heille osoitetaan suoraan tai riittävän suurta taloudellista hyötyä siitä. Jos olet tuulivoiman rajakiinteistö, muttet saa euroakaan hyötyä hankkeesta, todennäköisesti vastustat hanketta tunnepohjaisilla, olettamukseen perustuvilla argumenteilla.”

Kyselyn vastauksissa nostettiin esiin huoli Suomen huoltovarmuudesta kaikissa olosuhteissa maailmantilanne huomioon ottaen. Omavaraisuuden ja kotimaisen tuotannon lisääminen pidettiin panostamisen arvoisena. Puunpolton nähtiin sopivan ainoastaan poikkeusoloihin ja kriisitilanteisiin.

Tuulivoiman (lisä)rakentamiseen kohdistui useita kielteisiä näkemyksiä. Vastaajan mielestä tuulivoiman rakentaminen nähtiin lyhytnäköisenä ratkaisuna. Tuulivoimaloita koskeva kritiikki kohdistui myös alueen ympäristö- ja luontovaikutuksiin niiden sijaintipaikan ollen alueilla, joissa esiintyy arkoja eläimiä ja linnustoa, jolloin elinympäristöt häiriintyvät. Tuulivoimaloiden korkeutta kritisoitiin aiheuttaen muutto- ja petolinnuille törmäysvaaraa.

”Tuulivoimaloiden pitäisi olla viimeinen vaihtoehto energiatuotantoon”

Kritiikkiä aiheutti myös välinpitämätön suhtautuminen asukkaiden terveyteen. Kritiikkiä sai myös kuntien terveysviranomaisten puuttumattomuus. Asutuksen viereen rakennetut tuulivoimapuistot koetaan aiheuttavan asukkaille mm. pysyvää maisemahaittaa, ääni- ja meluhaittaa sekä lisäävän mikromuovin leviämistä ja metsäkatoa. Kommenteissa nousi esiin esim. kokemus asumishyvinvointiin liittyvien asukkaiden antamien palautteiden väheksymisestä ja vaientamisesta. Esiin nousi myös korvaukset terveyshaitoista.

”Tuulivoiman osalta on menty ainoastaan isojen tuulivoimayhtiöiden suunnitelmien mukaan unohtaen paikalliset myllyjen lähellä asuvat asukkaat ja myllyjen haittavaikutukset joista on myös tutkimustuloksia vaikkakaan niitä ei ole aktiivisesti julkaistu ihmisten luettavaksi. Kuitenkin tuulivoimaloiden aiheuttamat terveyshaitat ja asumishyvinvointiin negatiivisesti vaikuttavat asiat ovat todettuja ja esiin tuotuja, mutta tuulivoimayhtiöiden väheksymiä ja vaiettuja asioita. Terveyshaittojen korvauksista ei myöskään ole puhuttu.”

Kiinteistöjen arvon pelätään laskevan, jota voisi kompensoida tuntuva taloudellinen hyvitys kiinteistöjen omistajille. Aurinko- ja tuulivoiman nähtiin aiheuttavan ongelmajätettä, josta käyttäjille lankeaa tulevaisuudessa kuluja. Tuuli- ja aurinkovoimaa nähtiin jo nyt olevan tarpeeksi Etelä-Pohjanmaalla. Sekä tuuli- että aurinkovoiman sanottiin olevan rahastusta ja bisnestä, huijausta sekä ilmastokiihkoilua.

4. KYSELYN YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa Seinäjoen ja Järvisen seutukuntien asukkaiden ja toimijoiden mielipiteitä paikallisesti tuotettuun uusiutuvaan energiaan. Kyselyn avulla pyrittiin löytämään kokonaiskestäviä ja paikallistaloutta hyödyntäviä energiahuollon malleja Etelä-Pohjanmaalla. Kyselyssä selvitettiin vastaajien suhtautumista ilmastonmuutokseen, mielipiteitä eri energiamuotojen tuotantovaihtoehdoista ja tuotetusta energiasta sekä osallistumisesta paikallisen energiaosuustoiminnan suunnitteluun.

Puolet vastaajista suhtautuivat ilmastonmuutokseen vakavasti, mutta lähes yhtä usea oli asiasta toista mieltä. Suomen hallituksen toimia ilmastonmuutoksen edistämiseksi pidettiin tärkeinä, mutta lähes yhtä suuri osa vastaajista oli tässäkin asiassa toista mieltä. Oman kotikunnan toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi jakoi myös vastaajien mielipiteitä, joista hiukan suurempi osa vastaajista ei pitänyt ilmastonmuutoksen torjuntaa tärkeänä kunnan toimintana. Yli puolet vastaajista oli kuitenkin tehnyt omia toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi.

Avoimissa vastauksissa ilmastonmuutosta pidettiin huijauksena ja se liitettiin bisneksentekoon. Toisaalta huoltovarmuutta ja maailman tilanne nousi esiin vastauksissa. Myös Suomen puhtaan energian tietotaidon viemisestä ulkomaille muiden maiden osaamisen kartuttamiseksi ehdotettiin.

Vastaajista lähes puolet oli sitä mieltä, että tuuli- aurinko- ja bioenergian tuotannolla voidaan hidastaa ilmastonmuutosta, toisaalta vajaa puolet oli asiasta vastakkaista mieltä. Tuulivoimaan suhtauduttiin pääsääntöisesti kielteisesti. Avoimissa vastauksissa tuulivoiman rakentaminen nähtiin lyhytnäköisenä ratkaisuna. Toisaalta tuulivoimaa ehdotettiin siirrettäväksi rannikolle, jossa tuuli on aina varmaa.

Aurinkovoimaan puolestaan suhtauduttiin hyvin myönteisesti, samoin bioenergiaan. Avoimissa vastauksissa perusteltiin myönteistä suhtautumista aurinko- ja bioenergiaan esimerkiksi sen olemattomilla näkö- tai äänihaitoilla. Myönteistä suhtautumista edesauttaisi suora tai riittävän suuri maanomistajien ja rajanaapureiden saama taloudellinen hyöty. Turve nähtiin lisäävän työllisyyttä ja sitä pidettiin uusiutuvana energiamuotona.

Asumiseen tuuli- aurinkovoima- tai biokaasulaitoksen lähiympäristössä suhtauduttiin kielteisesti. Kielteinen suhtautuminen tuulivoimaan lähellä asutusta näkyi myös avoimissa vastauksissa, jota perusteltiin esimerkiksi taloudellisten hyötyjen epätasaisessa jakautumisessa, kiinteistöjen arvona laskuna, liian korkeina tuulivoimaloina ja ympäristöstä piittaamattomana toimintana.

Vastaajien mielipiteet jakaantuivat tasaisesti suhtautumisessa suuren energiyhteisön tuottamaan uusiutuvaan energiaan. Vastaajista 61% suhtautui myönteisesti paikallisesti ja osuustoimintamallilla tuotettuun uusiutuvaan energiaan. Vastaajista 32% ei osannut kertoa, olisivatko he kiinnostuneita itse osallistumaan tai tukemaan

paikallista energiayhtiötä, tosin yli 40% vastaajista olisi valmis osallistumaan tai tukemaan paikallista energiayhtiötä. Lähes 60% vastaajista koki voivansa saavan hyötyä paikallisesti tuotetusta energiasta. Puolet vastaajista eli 51% ei osannut kertoa hyviä kokemuksiaan osuustoiminnasta, tosin yli 30 prosentilla vastaajista kokemukset olivat hyviä.

Lähes kaikki vastaajat pitivät tiedonsaantia asukkaille tärkeänä energian tuotantohankkeista. Puolet vastaajista olisi itse valmis osallistumaan paikallisen energiaosuustoiminnan tuotantolaitoksen valmisteluun, tosin noin 20% vastaajista ei osannut ottaa kantaa tähän kysymykseen. Paikallinen osuustoiminta nähtiin tuovan työpaikkoja alueelle ja paikallinen osuustoiminta koettiin huomioivan asukkaiden mielipiteitä paremmin. Lähes puolet vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään koskien paikallisen energiaosuustoiminnan ulkopuolelle jäämistä.

Yhteenvetona kyselyn avoimista vastauksista vastaajien huolet ja mielipiteet liittyivät erityisesti ympäristövaikutuksiin (luontovaikutukset), sosiaalisiin vaikutuksiin (asuminen, tuntemukset, terveys, hyvinvointi) sekä taloudellisiin vaikutuksiin (työllisyys, elinkeinot, taloudelliset hyötyjä). Lisäksi monessa vastauksessa korostettiin tuulivoimaloiden sijaintia, määrää ja niiden korkeutta. Avoimissa vastauksissa ei korostunut kaavoitukseen ja luvitukseen ja niiden prosesseihin liittyvät seikat. Avoimissa vastauksissa ei myöskään noussut esiin osallisuuteen, tiedotuksen tai vuorovaikutuksen liittyviä puutteita, tosin asukkaiden hyvinvointi- ja terveysvaikutusten avoimempaa käsittelyä toivottiin.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi tuo parhaimmillaan vastapainoa hankkeiden teknis-taloudellisille näkökulmille. HOKE-hankkeessa laadittu kysely tavoitti vain osan Seinäjoen ja Järviseudun seutukuntien asukkaista ja toimijoista joulukuussa 2025. Kyselyn vastausaika oli rajattu ja vain 78 vastaajaa kuntien asukkaista ja toimijoista osallistui kyselyyn. Kyselystä ei voi tehdä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä ja siksi aiheutta olisi syytä syventää laajemmalla otannalla sekä tarkemmilla energiatuotantomallien sosiaaliseen hyväksyttävyyteen liittyvillä kysymyksillä.

Erityisen mielenkiintoista olisi tietää millaisia muutoksia uusiutuvan energian hankkeet aiheuttavat ihmisten elämäntavoissa, kulttuurissaan ja yhteisöissä, hyvinvoinnissa sekä oikeuksissa ja mahdollisissa peloissa? Millaisia ovat uudistuneet ja onnistuneet dialogiset ja monikanavaiset ja -suuntaiset vuorovaikutusprosessit kaavoituksen ja luvituksen yhteydessä varsinkin silloin, kun osapuolten näkemykset ovat kaukana toisistaan? Millaisia ovat onnistuneet vuorovaikutuksen syventävät menetelmät, joilla pystytään tunnistamaan, käsittelemään sekä vahvistamaan asukkaiden ja toimijoiden luottamusta energia-alaa ja/tai hanketoimijoita kohtaan? Miten osallistaa paikallisyhteisöjä ja ”sillan rakentamista” päätöksentekijöiden ja hanketoimijoiden kanssa siten, että osapuolet hahmottavat energiasiirtymän kokonaisvaltaisemman hyödyn paikallisesti, alueellisesti,

kansallisesti sekä globaalisti? Millainen voisi olla se päätöskompromissi, jossa valinnat ovat sekä taloudellisesti että sosiaalisesti kestäviä ja miten toimia mahdollisimman läpinäkyvästi hankkeiden legitimizeettiä vahvistaen?

LIITE 1. Kyselylomake HOKE-hanke 2025

Arvoisa vastaanottaja!

Tämä kysely on osa Hiilineutraalit, oikeudenmukaiset ja kokonaiskestävät energiayhteisöt Etelä-Pohjanmaalla -HOKE-hanketta. Hankkeessa selvitetään parhaimpien yhteisöllisten ja uusiutuvien energiatuotantomallien kannattavuutta ja aluetalousvaikutuksia. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama ja toteutetaan yhdessä Seinäjoen ammattikorkeakoulun, Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin, Vaasan Yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun kanssa ajanjaksolla 5/2025 - 5/2026. Lisätietoa hankkeesta: <https://projektit.seamk.fi/kestavat-ruokaratkaisut/hoke/>

HOKE-hankkeessa kartoitetaan paikallisten asukkaiden ja toimijoiden mielipiteitä paikallisesti tuotettuun uusiutuvaan energiaan. Kyselyn tavoittena on löytää kokonaiskestäviä ja paikallistaloutta hyödyntäviä energiahuollon malleja Etelä-Pohjanmaalla.

HOKE-hankkeen asiantuntijat käsittelevät vastaukset luottamuksellisesti eikä niitä luovuteta hankkeen ulkopuolisille tahoille.

Vastaamalla kyselyyn olet mukana tuottamassa arvokasta tietoa paikallisista sosiaalisista vaikutuksista uusiutuvan energian hankkeissa. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 10-15 minuuttia. Vastausaikaa on 10.12.2025 asti. Tätä kyselyä voi vapaasti jakaa kohderyhmän edustajille.

Lisätietoa HOKE-hankkeesta ja kyselystä antavat

Heidi Blom, sosiaalialan lehtori, Vaasan ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö, puh. +358 20 766 3348, sähköposti: heidi.blom@vamk.fi

Jan Nyman, lehtori, ins. (YAMK), Vaasan ammattikorkeakoulu, tekniikan yksikkö, puh. +358 20 766 3683, sähköposti: jan.nyman@vamk.fi

1. Tämä on HOKE-hankkeen kysely. Aineisto julkaistaan siten, ettei siitä voi tunnistaa yksittäisiä vastaajia. Olen saanut riittävästi tietoa tästä kyselystä ja sen käyttötarkoituksesta. Suostun vastaamaan kyselyyn.

☐ Kyllä

☐ Ei

HOKE-tietosuojaselosteen saa VAMKin tietosuojavastaavalta: tietosuojavastaava@vamk.fi

Vastausohje: Lue ennen vastaamista koko kysymys ja sen jälkeen kaikki vastausvaihtoehdot läpi. Vastaa sen jälkeen kysymykseen rastittamalla mielipidettänne parhaiten kuvaava vaihtoehto. Valitse vain yksi vaihtoehto, ellei toisin mainita.

2. Oletteko (voitte valita molemmat) *

☐ Vakituinen asukas

☐ Vapaa-ajan asukas

3. Minkä ikäinen olette? *

☐ 18-29 -vuotias

☐ 30-39 -vuotias

☐ 40-49 -vuotias

☐ 50-64 -vuotias

☐ Yli 64 -vuotias

4. Missä asuntonne tai loma-asuntonne sijaitsee? *

☐ Seinäjoki

☐ Ilmajoki

☐ Isokyrö

☐ Kauhava

☐ Kurikka

- ☐ Lapua
- ☐ Alajärvi
- ☐ Evijärvi
- ☐ Lappajärvi
- ☐ Soini
- ☐ Vimpeli
- ☐ Asun muualla
- ☐ En halua vastata

5. Mihin seuraavista HOKE-hankkeen kohderyhmistä kuulutte? Kohderyhmänä on edellä mainitut Seinäjoen ja Järvisen kunnat. *

- ☐ Maanomista
- ☐ Vakituinen asukas
- ☐ Maatalousyrittäjä
- ☐ Energia-alan yrityksen edustaja
- ☐ En halua vastata

6. Miten suhtaudutte ilmastonmuutokseen? Valitkaa kaikista seuraavista väittämistä parhaiten mielipidettänne kuvaava vaihtoehto. *

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	En osaa sanoa	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Ilmastonmuutos on vakava ongelma	☐	☐	☐	☐	☐
On tärkeää, että Suomen hallitus tekee toimenpiteitä torjuakseen ilmastonmuutosta	☐	☐	☐	☐	☐
On tärkeää, että kotikuntani tekee toimenpiteitä torjuakseen ilmastonmuutosta	☐	☐	☐	☐	☐
Olen itse tehnyt toimenpiteitä torjuakseni ilmastonmuutosta	☐	☐	☐	☐	☐

7. Mitä mieltä olette tuuli-, aurinko- ja bionenergiasta? Valitkaa kaikista seuraavista väittämistä parhaiten mielipidettänne kuvaava vaihtoehto.

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	En osaa sanoa	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Tuuli-, aurinko- ja bionergian tuotannolla voidaan hidastaa ilmastonmuutosta	☐	☐	☐	☐	☐
Suhtaudun tuulivoimaan myönteisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Suhtaudun aurinkovoimaan myönteisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Suhtaudun bionergiaan myönteisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Voisin asua tuuli-, aurinkovoima- tai biokaasulaitoksen lähiympäristössä	☐	☐	☐	☐	☐

8. Mielenpiteenne tuotetusta energiasta. Valitkaa kaikista seuraavista väittämistä parhaiten mielenpidettänne kuvaava vaihtoehto. *

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	En osaa sanoa	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Suhtaudun myönteisesti suuren energiayhtiön tuottamaan uusiutuvaan energiaan	☐	☐	☐	☐	☐
Suhtaudun myönteisesti paikallisesti ja osuuskuntamallilla tuotettuun uusiutuvaan energiaan	☐	☐	☐	☐	☐
Olin valmis osallistumaan tai tukemaan paikallista energiayhtiötä	☐	☐	☐	☐	☐
Voisin ajatella saavani hyötyjä paikallisesti tuotetusta energiasta	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla on hyviä kokemuksia osuuskuntatoiminnasta	☐	☐	☐	☐	☐

9. Osallistuminen paikallisen energiaosuuskunnan suunnitteluun. Valitkaa kaikista seuraavista väittämistä parhaiten mielipidettänne kuvaava vaihtoehto. *

Hanke järjestää myöhemmin yleisötilaisuuden, jonne kaikki kyselyyn vastanneet ovat tervetulleita. Kutsu tilaisuuteen löytyy HOKE-hankkeen sivuilta.

Klitos yhteistyöstä ja kyselyyn vastaamisesta.